

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В.М.КОРЕЦЬКОГО
НАН УКРАЇНИ

Держава і право

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЮРИДИЧНІ І ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Випуск 52

Київ 2011

Збірник затверджено ВАК України як наукове фахове видання,
в якому можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень

Редакційна колегія

Ю.С. Шемшученко, доктор юридичних наук, академік НАН України (голова редколегії);
І.О. Кресіна, доктор політичних наук (головний редактор); О.М. Костенко, доктор юридичних наук
(заступник головного редактора); В.І. Акуленко, доктор юридичних наук; О.Ф. Андрійко, доктор
юридичних наук; В.Д. Бабкін, доктор юридичних наук; О.В. Батанов, доктор юридичних наук;
В.П. Горбатенко, доктор політичних наук; В.Н. Денисов, доктор юридичних наук; Зайчук О.В., доктор
юридичних наук; А.А. Коваленко, доктор політичних наук; О.В. Кресіна, кандидат юридичних наук;
П.Ф. Кулинич, кандидат юридичних наук; І.М. Кучеренко, доктор політичних наук; Л.І. Лойко, доктор
політичних наук; Н.Р. Малишева, доктор юридичних наук; В.П. Нагребельний, кандидат юридичних
наук; І.Г. Оніщенко, доктор політичних наук; Н.М. Оніщенко, доктор юридичних наук; М.В. Оніщук,
кандидат юридичних наук; Н.М. Пархоменко, доктор юридичних наук; В.І. Семчик, доктор юридичних
наук, член-кореспондент НАН України; В.Ф. Сіренко, доктор юридичних наук, член-кореспондент НАН
України; О.В. Скрипнюк, доктор юридичних наук; І.Б. Усенко, кандидат юридичних наук;
Н.М. Хуторян, доктор юридичних наук; Я.М. Шевченко, доктор юридичних наук; Л.Є. Шкляр, доктор
політичних наук; О.І. Ющик, доктор юридичних наук

Д 36 **Держава і право:** Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.
Випуск 52. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2011. –
704 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання теорії та історії держави і права, державного управління, адміністративного, конституційного, міжнародного, цивільного і підприємницького, аграрного та екологічного права, кримінології, кримінального і кримінально-процесуального права. Значна увага приділяється проблемам сучасної політичної науки.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів і студентів, усіх, хто прагне отримати знання з юридичних і політичних наук.

Адреса редакції

01601, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4, к. 211
Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України
тел. 279-73-96, факс 278-54-74

ISSN 1563-3349

© Інститут держави і права
ім. В.М.Корецького НАН України, 2011

І. Є. СЛОВСЬКА

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ЗАКОНУ

Досліджуються дефініції, ознаки та роль закону в системі джерел права. Підкреслюється, що не всі закони є правовими за змістом.

Ключові слова: закон, предмет закону, правовий закон.

Исследуется дефиниции, признаки и роль закона в системе источников права. Подчеркивается, что не все законы есть правовыми по содержанию.

Ключевые слова: закон, предмет закона, правовой закон.

Theoretical research of the definition, characteristics and role of law in the authority of law system is carried out. It is marked: that not all laws are juridic in matter.

Key words: law, subject of law, jural law.

Становлення правової держави в Україні, яка визнана в конституційних положеннях основним політико-юридичним ідеалом, потребує, насамперед, реформування системи національного законодавства. Про її ефективність можна стверджувати лише за умови функціонування як такої, що відповідає конституційному ладу держави, історичним і культурним традиціям народу та слугує захисту прав, свобод та інтересів особи. На сьогодні проблемними залишаються питання формування національного законодавства як цілісної системи, від ефективності якої залежить упорядкованість соціальних відносин, стабільність діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Особливу роль у формуванні системи законодавства виконує парламент України, оскільки саме законодавча функція є пріоритетною серед інших конституційно визначених повноважень Верховної Ради України. У загальних рисах законодавча функція полягає у розробці і прийнятті законів, внесенні до них змін, скасуванні чи призупиненні їх дії, проведенні наукових досліджень з проблем ефективності і розвитку законодавства тощо¹. Парламент уповноважений (визнаний єдиним можливим суб'єктом) підготувати досконалу законодавчу базу реформування українського суспільства і держави у відповідності із загальнолюдськими цінностями, з урахуванням історичної й національної самобутності.

© СЛОВСЬКА Ірина Євгенівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького навчального центру НУ «Одеська юридична академія»

є охорона навколишнього природного середовища, вважаємо за доцільне передбачити в статті 5 Закону України «Про екологічну мережу» можливість віднесення до складових структурних елементів екомережі деградовані землі в цілому, включаючи техногенно забруднені, а не тільки радіоактивно забруднені землі.

1. 20 років Чорнобильської катастрофи. Погляд у майбутнє: Національна доповідь України. – К.: Атіка, 2006. – С. 6. 2. Балюк Г.І. Правові аспекти забезпечення ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки в Україні: Монографія. – К., 1997. – С. 12-13. 3. Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27 лютого 1991 р. № 791а-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 16. – Ст. 198. 4. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 р. № 1864-ІV // ВВР України. – 2004. – № 45. – Ст. 502. 5. Закон України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 р. № 962- ІV // ВВР України. – 2003. – № 39. – Ст. 349. 6. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ // Офіційний вісник України. – 2001. – № 46. – Ст. 2038. 7. Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27 лютого 1991 р. № 791а-ХІІ // ВВР УРСР. – 1991. – № 16. – Ст. 198. 8. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 р. № 1864-ІV // ВВР України. – 2004. – № 45. – Ст. 502. 9. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 - 2015 роки» від 21 вересня 2000 р. № 1989-ІІІ // ВВР України. – 2000. – № 47. – Ст. 405. 10. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 7 лютого 2002 р. № 3059-ІІІ // ВВР України. – 2002. – № 30. – Ст. 204. 11. Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах «Про Порядок консервації земель» від 17 жовтня 2002 р. № 175 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 8. – Ст. 323.

О. А. ГРИЦАН

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ І ОХОРОНОЮ НАДР ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Досліджено історію становлення сучасної системи органів державного контролю за використанням та охороною надр, аналізуються проблеми організаційного забезпечення надрового контролю, сформульовано пропозиції щодо шляхів їх розв'язання.

Ключові слова: надра; державний контроль; контроль за використанням та охороною надр.

Исследована история формирования современной системы органов государственного контроля за использованием и охраной недр, анализируются существующие проблемы организационного обеспечения контроля за использованием недр, сформулированы предложения относительно способов их решения.

Ключевые слова: недра; государственный контроль; контроль за использованием и охраной недр.

In this article the writer investigates the history of formation of modern systems of state control bodies on use and protection of subsurface resources, analyses the problems in orga-

© ГРИЦАН Ольга Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського та екологічного права Прикарпатського юридичного інституту Львівського державного університету внутрішніх справ

nizational support of subsurface resources control and expresses the suggestions of ways of its solution.

Key words: subsurface resources, state control, control on use and protection of subsurface resources.

Ефективність контролю за використанням та охороною надр, як і будь-якого іншого різновиду контролю, багато у чому залежить від вдалої побудови системи державних органів, що його здійснюють. У контексті нещодавніх змін у структурі центральних органів виконавчої влади, наукові пошуки оптимальної моделі системи органів державного контролю за використанням надр спеціальної компетенції стають особливо актуальними.

Вітчизняні науковці, серед яких – Г.І. Балюк, В.В. Костицький, Ю.С. Шемшученко, досліджуючи проблеми еколого-контрольної діяльності в Україні загалом, лише частково торкаються питання надрового контролю.

Сучасна система органів державного управління фондом надр у цілому була сформована ще наприкінці 1960-х років. Тоді на території УРСР функціонували республіканське Міністерство геології УРСР, яке відповідало за якість геолого-розвідувальних робіт та забезпечення потреб народного господарства у запасах мінеральної сировини¹, Державний комітет Ради Міністрів УРСР з нагляду за веденням робіт в промисловості і гірничого нагляду, що здійснював контроль за виконанням правил і інструкцій з охорони надр та комплексним вилученням корисних копалин при їх видобуванні², а також Державний комітет Ради Міністрів УРСР по охороні природи, уповноважений здійснювати контроль за охороною надр і раціональним використанням підземних водних ресурсів³.

Із здобуттям Україною незалежності функції Державного комітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи стало виконувати Міністерство охорони навколишнього природного середовища України (далі – Мінприроди), створене 14 вересня 1991 р.⁴ На Мінприроді було покладено функцію державного контролю за використанням і охороною надр. У 1993 р. у його складі утворюється Державна екологічна інспекція, призначена здійснювати безпосередній державний контроль за раціональним використанням надр та їх охороною⁵. Паралельно у цей період діяв Державний комітет України по геології і використанню надр, створений 23 вересня 1991 р.⁶ Його головними завданням визначалися контроль та нагляд за охороною надр і геологічного середовища. Постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1991 р. було утворено також Державний комітет України по нагляду за безпечним веденням робіт в промисловості і гірничому нагляду⁷, покликаний здійснювати державний нагляд за виконанням маркшейдерських та геологічних робіт і повнотою вилучення запасів корисних копалин.

У 2000 р. на базі Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, Комітету України з питань геології та використання надр та деяких інших органів державної влади було створено Міністерство екології та природних ресурсів України⁸. На це міністерство покладається функція державного контролю за додержанням вимог законодавства про охорону довкілля. Одночасно Мінприроди стало центральним органом виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр та центральним органом державного геологічного контролю.

У 2003 р. на підставі Указу Президента України⁹ Міністерство екології та природних ресурсів України було реорганізовано в Мінприроди та Державний

комітет природних ресурсів України. Останній став центральним органом виконавчої влади щодо геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, а також центральним органом державного геологічного контролю¹⁰. Проте невдовзі комітет ліквідували, а його функції знову передали до Мінприроди¹¹.

Зміни відбувалися також у статусі органів гірничого нагляду. Після чималого кількості перетворень, у 2006 р. було створено центральний орган виконавчої влади – Державний комітет з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду.

Таким чином, впродовж 2006-2010 рр. в Україні функціонувала розгалужена система органів державного управління та контролю у сфері використання та охорони надр, якими були Мінприроди та створені у його складі Державна геологічна служба України (далі – Держгеослужба), Державна екологічна інспекція України (далі – Держекоінспекція) та Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (далі – Держпромгірнагляд).

Суттєвою проблемою такої системи державних органів було зосередження регулятивно-розпорядчих та контрольних функцій у рамках Мінприроди, яке фактично розпоряджалося державним фондом надр та одночасно здійснювало контроль за його використанням і охороною. Тому в окремих дослідженнях¹² та нормативно-правових актах¹³ зверталася увага на доцільність створення окремого від Мінприроди центрального органу виконавчої влади з геологічного вивчення та використання надр. Цю проблему було вирішено Указом Президента України від 9 грудня 2010 р. «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» № 1085/2010, відповідно до якого на базі колишнього Мінприроди утворено Міністерство екології та природних ресурсів України, Державну екологічну інспекцію і Державну службу геології та надр України, а функції ліквідованого Державного комітету з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду покладено на Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України і Державну інспекцію техногенної безпеки України¹⁴.

В результаті центральним органом виконавчої влади з геологічного вивчення та раціонального використання надр стала Державна служба геології та надр України. Однак за умови подальшого існування розгалуженої системи органів державного контролю за використанням та охороною надр актуальними залишаються проблеми, пов'язані дублюванням контрольних функцій.

Згідно з чинним законодавством органи державного геологічного контролю та гірничого нагляду уповноважені виконувати контрольну функцію в сфері ведення робіт з геологічного вивчення надр. Як слушно зазначає В.І. Андрейцев, розмежування функцій гірничого нагляду та геологічного контролю здійснюється за змістом цих видів діяльності: якщо органи геологічного контролю стежать за власне геологічним вивченням надр, то органи гірничого нагляду наглядають за веденням робіт, пов'язаних з геологічним вивченням надр, їх використанням та охороною¹⁵. Таким чином, державний геологічний контроль повинен бути спрямований на перевірку результатів геологічного вивчення надр, а гірничий нагляд здійснюється щодо процесу цього вивчення. Водночас відповідно до ст. 62-63 Кодексу України про надра¹⁶ органи державного геологічного контролю перевіряють «повноту вихідних даних про кількість та якість запасів основних і спільно залягаючих корисних копалин», а органи державного гірничого нагляду – «повноту вивчення родовищ корисних копалин, гірничотехнічних, інженерно-гео-

логічних та інших умов їх розробки». Тобто фактично йдеться про дублювання органами гірничого нагляду функції органів геологічного контролю.

Справи щодо таких адміністративних правопорушень, як порушення вимог охорони надр (ст. 57 Кодексу України про адміністративні правопорушення, далі – КУпАП) та порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр (ст. 58 КУпАП) можуть бути в потрійній підвідомчості. Розглядати такі справи та притягати до відповідальності мають право підрозділи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади за охороною праці (ст. 231 КУпАП), державного геологічного контролю (ст. 231-1 КУпАП) та спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі екології та природних ресурсів України (ст. 242-1 КУпАП)¹⁷.

Досі не зовсім зрозумілим залишається розмежування контрольних повноважень колишньої Держгеослужби та Держекоінспекції. Відповідно до чинного законодавства остання уповноважена здійснювати державний контроль за додержанням вимог законодавства стосовно раціонального використання і охорони всіх природних ресурсів, в тому числі і ресурсів надр, що відносилось також до компетенції Держгеослужби. Здійснювати державний нагляд за додержанням законів та інших нормативно-правових актів з питань використання та охорони надр зобов'язані також органи державного гірничого нагляду.

Одним із можливих шляхів вирішення цієї проблеми видається позбавлення центрального органу виконавчої влади із геологічного вивчення та використання надр та його органів на місцях функцій державного геологічного контролю за веденням робіт з геологічного вивчення та використання надр. Правовий статус цих органів не повинен передбачати контрольних повноважень, завдяки чому вдасться уникнути відомчого контролю, що на даний час здійснюється стосовно підприємств геолого-розвідувальної галузі.

До повноважень Державної служби геології та надр України доцільно передати низку організаційно-розпорядчих функцій, зокрема: організацію та проведення аукціонів на одержання дозволу на користування ділянками надр, в тому числі облік заяв на участь в аукціоні та перевірку документів, що до них додаються, а також затвердження остаточних результатів аукціону; видачу та реєстрацію спеціальних дозволів на користування надрами та внесення змін до них; оформлення та переоформлення ліцензій на визначені законом види господарської діяльності, пов'язаної з надкористуванням; видачу спільно з органами державного гірничого нагляду дозволів на забудову площ залягання корисних копалин; організацію державного геологічного вивчення надр; організацію експертиз проєктів геологічного вивчення надр та експертизи геологічної інформації; видачу висновків щодо оголошення природних об'єктів геологічними заповідниками, заказниками, пам'ятками природи; прийняття рішень стосовно дострокового припинення права на користування надрами.

Закономірно видається також передача функцій державного геологічного контролю Держекоінспекції шляхом включення до її складу Управління державного геологічного контролю за веденням робіт з геологічного вивчення та використання надр, яке досі входило до структури Держгеослужби. Комплекс контрольних функцій Управління доцільно було би поділити на дві групи: здійснювані самостійно та спільно з іншими підрозділами Держекоінспекції. Такий поділ урахував би специфіку знань, необхідних для організації контролю за використанням та охороною надр. До функцій, які органи державного геологічного контролю

здійснювали б самостійно, можливо віднести ті, які стосуються безпосередньо користування надрами, а саме: контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо геологічного вивчення, раціонального використання та охорони надр, вимог ліцензій на здійснення господарської діяльності, пов'язаної з користуванням надрами, вимог спеціальних дозволів на всі види користування надрами та обов'язкових угод про умови користування надрами; контроль за наявністю у користувача надрами позитивних висновків державної екологічної експертизи для тих різновидів діяльності щодо користування надрами, які становлять підвищену небезпеку згідно чинного законодавства; контроль за наявністю результатів експертизи програм, проектів та планів з геологічного вивчення надр, відповідності поточної діяльності надрокористувача показникам, затвердженим в проектній документації; контроль за дотриманням вимог щодо збереження гірничих виробок і свердловин, зразків порід, дублікатів проб та інших матеріалів, які в майбутньому можуть бути використані в процесі будь-якого різновиду користування надрами.

Спільно з іншими підрозділами Держекоінспекції органи державного геологічного контролю могли би перевіряти діяльність щодо: дотримання умов утримання ділянок надр, що являють собою наукову і культурну цінність, природних геологічних заповідників, а також окремих геологічних пам'яток природи; дотримання вимог щодо охорони довкілля та окремих його компонентів (земель, вод, лісів, атмосферного повітря) в процесі користування надрами; дотримання вимог щодо розміщення відвалів, вміщуючих порід, хвостосховищ, териконів та інших відходів видобування корисних копалин і переробки мінеральної сировини; дотримання вимог про охорону навколишнього природного середовища при здійсненні заборони в надрах відходів.

З урахуванням викладених пропозицій оптимально була би реалізована ідея комплексності екологічного контролю в частині тісного взаємозв'язку та взаємовпливу надр та інших компонентів довкілля, оскільки зосередження контрольних функцій у рамках одного державного контролюючого органу дасть змогу інспекції перевіряти як діяльність щодо користування надрами, так і її вплив на інші природні об'єкти. Такий розподіл повноважень зможе стати запорукою узгодженої діяльності інспекцій, допоможе уникнути частого втручання контролюючих органів у діяльність надрокористувачів.

Впродовж останніх років часті зміни з структурі органів управління і контролю за використанням та охороною надр призвели до зниження ефективності їх діяльності, що у результаті негативно вплинуло на стан надрокористування в цілому. Це свідчить про необхідність ґрунтовного підходу до питання перерозподілу повноважень цих державних органів. В іншому випадку нещодавні зміни можуть стати черговою малорезультативною спробою забезпечити ефективний контроль за використанням та охороною надр з боку держави.

1. *Об утверждении Положения о Министерстве геологии Украинской ССР: Постановление Совета Министров УССР от 26 марта 1968 года № 205 // СП УССР. – 1969. – № 3. – Ст. 36.* 2. *Об утверждении Положения о Государственном комитете Совета Министров Украинской ССР по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору: Постановление Совета Министров УССР от 12 апреля 1968 года № 186 // СП УССР. – 1968. – № 4. – Ст. 54.* 3. *Об утверждении Положения о Государственном комитете Совета Министров УССР по охране природы: Постановление Совета Министров УССР от 25 марта 1968 года № 147 // СП УССР. – 1968. – № 3. – Ст. 45.*

4. *Питання Міністерства охорони навколишнього природного середовища України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 1991 року № 2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/part15/isx15926.htm>* 5. *Про створення Державної екологічної інспекції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1993 року № 641 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=641-93-%EF>* 6. *Питання Державного комітету України по геології і використанню надр: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 1991 року № 219 // ЗП України. – 1991. – № 10. – Ст. 90.* 7. *Питання Державного комітету України по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничому нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 1991 року № 218 // ЗП України. – 1991. – № 11. – Ст. 106.* 8. *Питання Міністерства екології та природних ресурсів України: Указ Президента України від 29 травня 2000 року № 724/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 22. – Ст. 890.* 9. *Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів: Указ Президента України від 15 вересня 2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. – № 38. – Ст. 2023.* 10. *Про положення про Державний комітет природних ресурсів України: Указ Президента України від 10 лютого 2004 року № 177/2004 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 6. – Ст. 309.* 11. *Про Положення про Міністерство охорони навколишнього природного середовища України: Указ Президента України від 27 грудня 2005 року № 1842/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 52. – Ст. 3257.* 12. *Грицан О.А. Реформування системи органів державного контролю за використанням та охороною надр: окремі питання // Актуальні проблеми юридичної науки: Зб. тез міжнар. наук. конференції «Восьмі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 13–14 листопада 2009 року): У 4 ч. – Ч. 2. – Хмельницький: Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2009. – С. 262.* 13. *Про деякі заходи щодо вдосконалення регулювання гірничих відносин: Указ Президента України від 28 лютого 2008 року № 173/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 7. – Ст. 327.* 14. *Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України № 1085/2010 від 9 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/12584.html>* 15. *Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – Т. 1: А–Г. – 1998. – С. 593.* 16. *Кодекс України про надра // ВВР України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.* 17. *Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради України. – 1984. – Дод. до № 51. – Ст. 1122.*

В. В. ЛАТИШЕВА

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВА ТА ІНСТИТУТУ ЗАКОНОДАВСТВА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА СЕЛІ

Досліджуються норми права, що регулюють відносини у сфері житлово-комунального господарства на селі, які становлять відповідний інститут аграрного права. Запропоновано розробити та прийняти нові приписи, які б становили інститут законодавства житлово-комунального господарства на селі.

© ЛАТИШЕВА Вікторія Володимирівна – аспірант відділу проблем аграрного, земельного та екологічного права Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

Чернадчук Т.О. Деякі питання щодо характеристики інформаційної сфери України	240
Городецька І. А. Щодо питання усунення дублювання повноважень органів державної влади у сфері контролю за використанням та охороною земель	247
Розділ 5. Цивільне, підприємницьке, господарське та трудове право	
Мікуліна М.М. Від системи до структури системи особистих немайнових прав фізичних осіб	253
Шамишина І.І. Трудовий колектив як суб'єкт соціально-партнерських відносин у сучасному трудовому праві	258
Харченко Г.Г. Кваліфікаційний критерій визначення речових прав	264
Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору	270
Ущанівська Л.В. Особливості набуття права власності об'єднаннями громадян України	276
Слободянюк С.О. Місце та роль інституту державної реєстрації речових прав на нерухоме майно в правовій системі	281
Кучма О.Л. Питання зарахування до страхового стажу періоду надання особою послуг за договорами цивільно-правового характеру	287
Авескулов В.Д. Правове регулювання щорічних відпусток у країнах СНД та проекти Трудового кодексу України: порівняльний аналіз	291
Лазор І.В. Дисциплінарна влада роботодавця: поняття та значення в умовах ринкових відносин	297
Гречка Т.А. Правова природа міжнародного приватного права і його місце в правовій системі України	303
Главацький М.В. Правові аспекти усиновлення іноземцями українських дітей, які є громадянами України	309
Накоренко В.П. Юридичні особи, які здійснюють регулювання у сфері житлово-комунального обслуговування населення	315
Шевченко Д.В. Про деякі аспекти вдосконалення законодавства з питань вирішення індивідуальних трудових спорів	320
Розділ 6. Фінансове та банківське право	
Полухович В.І. Мета, суб'єкти, об'єкти як складові моделі державного регулювання фондового ринку України	326
Чернадчук В.Д. Правовідносини виконання бюджету за доходами	332
Хохуляк В.В. Фактори та пріоритети розвитку науки фінансового права	337
Чернадчук О.В. До питання визначення поняття «бюджетне законодавство»	343
Гречана Т.В. Особливості автоматичного відшкодування податку на додану вартість згідно з нормами Податкового кодексу України	348
Василенко Ю.В. Правова природа та особливості правовідносин санації банківської установи	352
Духовна О.В. Фінансова основа місцевого самоврядування: теоретико-правові проблеми забезпечення	361
Занфіров М. В. Місце юридичних санкцій в системі фінансово-правового примусу	367

Розділ 7. Аграрне, екологічне та земельне право

Бусуйок Д.В. Функції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення раціонального використання та охорони земель	373
Зверева Е.В. Защита потребительского рынка и экологическая безопасность ...	379
Кишко-Єрлі О.Б. Територія, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи як складова частина екомережі України	385
Грицан О.А. Окремі проблеми здійснення державного контролю за використанням і охороною надр та шляхи їх розв'язання	388
Латишева В.В. Проблеми формування інституту права та інституту законодавства житлово-комунального господарства на селі	393
Стрельник В.В. Проблеми вдосконалення законодавства про екологічний аудит в Україні	400

Розділ 8. Кримінальне право, кримінальний процес та криміналістика

Вознюк А.А. До питання про зміст поняття «кримінально-правова природа»	405
Чеботарьова Г.В. Ознаки, що визначають злочинність розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження ВІЛ (ст. 132 КК)	410
Колос М.І. Об'єктивні ознаки злочинів у кримінально-правових положеннях русько-візантійських договорів 911 та 944 років	415
Сидоренко М.Й. Проблемні питання принципів кримінального права	420
Пихтін М.П. Напрями діяльності МВС України щодо забезпечення гласного контролю за перебуванням особи на визначеній території	425
Рогатинська Н.З. Деякі особливості використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі	429
Ларченко М.О. Чинники криміналізації сімейно-побутових відносин	434
Радченко О.М. Торгівля людьми: кримінально-правові та кримінологічні проблеми	439
Дирдін М.С., Грицюк І.В. Повторність, пов'язана з протидією розслідуванню злочинів	444
Запороженко Н.А. Типові матеріальні сліди організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів	450
Мозгова В.А. Критерії суспільно корисної роботи, що виконується засудженими до громадських робіт	456
Щедров І.В. Банда і злочинна організація: проблема співвідношення понять	460
Черненко В.В. Міжнародне співробітництво правоохоронних органів у сфері протидії торгівлі людьми	466

Розділ 9. Міжнародне право і порівняльне правознавство

Грінченко О.О. Поняття та значення привілеїв та імунітетів у праві ЄС	472
Патеріло І.В. Правові умови вступу України до СОТ та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність	481